

Tədqiqatın strukturu

Təlimat

Tədqiqatın strukturu

1

Başlıq

Tədqiqatın əsas dəyişənlərini, hədəf qrupunu və kontekstini əks etdirir, seçilmiş metodoloji yanaşmaya və tədqiqat sualına uyğun qurulur.

2

Xülasə

Tədqiqatın məqsədini, metodlarını, nəticələrini ümumiləşdirir.

3

Giriş

Mövzu barədə məlumat verir, tədqiqat problemini, məqsədləri və əhəmiyyətini təqdim edir.

4

Ədəbiyyat İcmalı

Müvafiq tədqiqatları nəzərdən keçirir və mövcud boşluqları müəyyən edir.

5

Metodologiya

Tədqiqat dizaynı, iştirakçılar, alətlər, və analiz detalları verilir.

6

Nəticələr

Tədqiqat nəticələrini obyektiv şəkildə təqdim edir, cədvəllər və şəkillərlə dəstəklənir.

7

Müzakirə

Nəticələri şərh edir, ədəbiyyatla müqayisə edir, nəticələrin təsirini və məhdudiyyətlərini müzakirə edir.

8

Yekun

Əsas nəticələri və onların əhəmiyyətini ümumiləşdirir.

9

Ədəbiyyat siyahısı

İstifadə olunan bütün mənbələr əlifba sırası ilə ardıcıl formada siyahıya alınır.

IMRAD strukturu elmi-tədqiqat işlərinin yazılmasında beynəlxalq səviyyədə qəbul edilmiş əsas standart struktur formadır.

IMRAD STRUKTURU

IMRAD = Introduction, Methods, Results, and Discussion

HİSSƏ	TAM AÇILIŞI	ƏSAS SUAL	MƏZMUNU	ƏSAS MƏQSƏD
I	 INTRODUCTION (GİRİŞ)	Ne üçün bu tədqiqat aparılır?	<ul style="list-style-type: none"> Mövzunun təqdimatı Problemin müəyyənləşdirilməsi Tədqiqat boşluğu Tədqiqatın məqsədi Tədqiqat sualları və/və ya hipotezlər Tədqiqatın əhəmiyyəti 	 Oxucunu mövzuya hazırlamaq və tədqiqatın məqsədini aydınlaşdırmaq.
M	 METHODS (METODOLOGİYA)	Tədqiqat necə aparılır?	<ul style="list-style-type: none"> Tədqiqat dizaynı İştirakçılar (nümunə kütlə) Məlumat toplama alətləri Məlumatların analizi üsulları 	 Tədqiqatın etibarlı və düzgün həyata keçirilməsini təmin etmək.
R	 RESULTS (NƏTİCƏLƏR)	Ne tapıldı?	<ul style="list-style-type: none"> Əldə olunan nəticələrin təqdimatı Cədvəllər, qrafiklər, şəkillər Statistik nəticələr Yalnız faktların obyektiv şəkildə verilməsi 	 Tədqiqat nəticələrini sistemli və aydın şəkildə oxucuya çatdırmaq.
AND				
D	 DISCUSSION (MÜZAKİRƏ)	Nəticələr nə deməkdir?	<ul style="list-style-type: none"> Nəticələrin izahı və mənası Əvvəlki tədqiqatlarla müqayisə Nəticələrin nəzəri və praktiki əhəmiyyəti Tədqiqatın məhdudiyyətləri Gələcək tədqiqatlar üçün tövsiyələr Yekun nəticə 	 Nəticələrin mənasını ortaya qoymaq, onun əhəmiyyətini göstərmək və ümumi yekun çıxarışları təqdim etmək.

Başlıq (Topic) aşağıdakı xüsusiyyətlərə malik olmalıdır:

- Araşdırılan dəyişənləri və ya əsas anlayışları ifadə etməlidir.
- Hədəf qrupunu/iştirakçıları göstərməlidir.
- İstifadə olunacaq metodologiyayı ümumi şəkildə ifadə etməlidir.
- Araşdırılacaq əlaqə, təsir və ya müqayisəni göstərməlidir.
- Tədqiqatın məqsədini aydın şəkildə əks etdirməlidir.

Başlıq nümunəsi 1

Teaching and Teacher Education 61 (2017) 47–59

Contents lists available at [ScienceDirect](#)

Teaching and Teacher Education

journal homepage: www.elsevier.com/locate/tate

Review

Teacher communities as a context for professional development: A systematic review

Katrien Vangrieken*, Chloé Meredith, Tlalit Packer, Eva Kyndt

University of Leuven, Faculty of Psychology and Educational Sciences, Belgium

Journal of Pedagogical Research
Volume 4, Issue 2, 2020
<http://dx.doi.org/10.33902/JPR.2020060179>

Başlıq nümunəsi 2

Research Article

Special educators' perceptions of their role in inclusive education: A case study in Finland

Christopher Mihajlovic

Johann-Peter-Schäfer Schule, Germany

Başlıq nümunəsi 3

Azərbaycan məktəbi | Azerbaijan Journal of Educational Studies | 2025. №2

OYUNDAN KƏNAR: AZƏRBAYCANDA İNTELLEKTUAL OYUN İŞTİRAKÇILARININ BACARIQLARININ ARTIRILMASINDA VƏ SOSIAL İNKİŞAFINDA İNTELLEKTUAL OYUNLARIN ROLU

DİLARƏ RƏFİ

Qlobal idarəetmə və siyasət üzrə magistr, LUISS Universiteti/ADA
Universiteti (ikili diplom proqramı), Strateji tədqiqat analitiki, Rəqəmsal
İnkışaf və Nəqliyyat Nazirliyi. E-mail: drafi7561@ada.edu.az
<https://orcid.org/0009-0000-5254-2053>

İstinad: Rəfi, D. (2025). Oyundan kənar: Azərbaycanda intellektual oyun iştirakçılarının bacarıqlarının artırılmasında və sosial inkışafında intellektual oyunların rolu. Azərbaycan məktəbi. № 2 (711), səh. 81–93.
<https://doi.org/10.30546/32898065.2025.2.031>

Xülasə (Abstract) 150–300 söz arası olur və aşağıdakıları əhatə etməlidir:

- Mövzunun aktuallığını qısa şəkildə təqdim etməlidir.
- Tədqiqatın əsas məqsədini aydın şəkildə ifadə etməlidir.
- İstifadə olunan metodologiya və tədqiqat dizaynını əks etdirməlidir.
- İştirakçılar və məlumat mənbələri haqqında qısa məlumat verməlidir.
- Məlumat toplama və təhlil üsullarını ümumi şəkildə göstərməlidir.
- Əsas tapıntıları qısa şəkildə təqdim etməlidir.
- Araşdırmanın sahəyə verdiyi elmi və praktik töhfələri vurğulamalıdır.

Xülasə nümunəsi 1

STUDIES IN HIGHER EDUCATION
2025, VOL. 50, NO. 6, 1206–1232
<https://doi.org/10.1080/03075079.2024.2367155>

Higher education student engagement, leadership potential and self-perceived employability in the United Arab Emirates

Aizhan Shomotova ^{a,b} and Ali Ibrahim ^a

^aCollege of Education, United Arab Emirates University, Abu Dhabi, UAE; ^bCollege of Interdisciplinary Studies, Zayed University, Abu Dhabi, UAE

ABSTRACT

Higher education student engagement (HESE) is increasingly essential for developing employability and leadership potential. While several academic institutions worldwide have underscored the importance of fostering leadership skills, there remains an evident gap in the UAE's understanding of the impact of student engagement on leadership potential and perceived employability. Thus, by adopting a quantitative research approach, this study validates the HESE scale and examines its associations with leadership potential (LP) and self-perceived employability (SPE) among undergraduate students in the UAE. The results reveal that increased student engagement significantly enhances LP and is positively associated with SPE. In addition, a higher level of HESE notably strengthens the relationship between LP and SPE. Universities in the UAE can leverage these findings to refine their activities to improve student engagement initiatives, which could bridge the current skills gap and boost student readiness for the competitive labour market. The research recommends integrating comprehensive student engagement strategies in higher education to develop essential leadership skills and confidence in employability among students, aligning academic preparation with market demands.

ARTICLE HISTORY

Received 19 February 2024
Accepted 6 June 2024

KEYWORDS

Higher education student engagement; self-perceived employability; leadership potential; undergraduate students; UAE

Xülasə nümunəsi 2

ƏLİLLİYİ OLAN UŞAQLARIN
MƏKTƏBƏHAZIRLIQ QRUPLARINA CƏLB
EDİLMƏSİ: CARİ VƏZİYYƏT VƏ EHTİYAQLAR

İLƏHƏ TAĞIYEVƏ, Azərbaycan Respublikasının Təhsil İnstitutunun Təhsildə nailiyyətlərin qiymətləndirilməsi şöbəsinin müdiri.

E-mail: ilaha.tagiyeva@arti.edu.az
<https://orcid.org/0009-0000-6452-5867>

FƏRİD HÜSEYNOV, Azərbaycan Respublikasının Təhsil İnstitutunun Təhsildə nailiyyətlərin qiymətləndirilməsi şöbəsinin baş mütəxəssisi.
E-mail: farid.huseynov@arti.edu.az
<https://orcid.org/0009-0002-4010-3859>

Məqaləyə istinad:

Tagiyeva İ., Hüseynov F. (2025). Əlilliyi olan uşaqların məktəbəhazırlıq qruplarına cəlb edilməsi: cari vəziyyət və ehtiyaqlar. *Azərbaycan məktəbi*. № 1 (714), səh. 9–27

DOI:

10.30546/32898065.2026.01.1001

ANNOTASIYA

Bu tədqiqat Azərbaycanda əlilliyi olan uşaqların məktəbəhazırlıq qruplarına cəlb olunması ilə bağlı mövcud vəziyyəti və ehtiyaqları qiymətləndirir. Tədqiqatda kəmiyyət və keyfiyyət metodlarının inteqrasiyasından istifadə olunub: kəmiyyət məlumatları sorğular vasitəsilə toplanıb, keyfiyyət göstəriciləri isə müəllimlər ilə aparılan müsahibələr vasitəsilə dərinləşdirilib. Əsas tapıntılar göstərir ki, qanunverici sənədlərin mövcud olmasına baxmayaraq, əlilliyi olan uşaqların məktəbəhazırlıq qruplarına cəlbini ilə bağlı əhəmiyyətli maneələr mövcuddur. Bu maneələr arasında uyğunlaşdırılmış təhsil resurslarının çatışmazlığı, müəllimlərin peşəkar hazırlığının kifayət qədər olmaması və inklüziv təhsilin tətbiqində institusional çatışmazlıqlar qeyd olunub. Məlum olub ki, valideynlər və təhsil işçiləri əlilliyi olan uşaqların təhsil ehtiyaqlarını ödəmək üçün daha çox dəstək və resurslara ehtiyac duyurlar. Tədqiqatın nəticələri əlilliyi olan uşaqların məktəbəhazırlıq qruplarına cəlb edilməsinin effektivliyini artırmaq üçün bir sıra tövsiyələr təqdim edir. Bu tövsiyələr arasında inklüziv təhsilin daha yaxşı tətbiqi üçün müəllimlərin bu istiqamətdə təlimlərə cəlb olunması, təhsil materiallarının əlçatanlığının yaxşılaşdırılması və valideynlərin maarifləndirilməsi kimi tədbirlər yer alır. Həmçinin bu sahədə monitorinq və dəstək mexanizmlərinin gücləndirilməsi tövsiyə olunur. Bu tədqiqat inklüziv təhsilin təşviqi və əlilliyi olan uşaqların məktəbəhazırlıq qruplarına tam inteqrasiyasının təmin edilməsi üçün əsaslı bir yol xəritəsi təqdim edir. Beləliklə, Azərbaycan inklüziv və ədalətli təhsil mühitinə doğru addım ata, bu da bütün uşaqların təhsil almaq hüququnun təmin olunmasına kömək edə bilər.

Açar sözlər: Məktəbəhazırlıq qrupları, əlilliyi olan uşaqlar, inklüziv təhsil, təhsil ehtiyaqları, qarışıq tədqiqat metodları.

Məqalə tarixçəsi

Göndərilib: 28.10.2025
Qəbul edilib: 11.12.2025

Giriş (Introduction) mövzunu oxucuya təqdim edən və araşdırmanın hansı problemə yönəldiyini izah edən bölmədir. Bu hissədə mövzunun əhəmiyyəti, məqsədi və araşdırmanın niyə aparıldığı aydın şəkildə göstərilir. Giriş aşağıdakıları əhatə etməlidir:

- Ümumi mövzunu, tədqiqatın əhəmiyyətini və məqsədlərini təqdim etməlidir.
- Qısa şəkildə mövzunun önəmini vurğulayan ədəbiyyatı nəzərdən keçirməlidir.
- Mövcud boşluqları (research gap) müəyyən etməlidir.
- Tədqiqat sualını və ya hipotezlərini aydın şəkildə ifadə etməlidir.
- Məqalənin strukturunu qısa şəkildə təqdim etməlidir.

Giriş nümunəsi 1

Introduction

Many scholars and educators have argued that the induction period of novice music teachers is challenging but critical in developing teachers' expertise (Barnes 2010; Munroe 2019; Roulston, Legette, and Womak 2005). The induction stage indicates 'the initial period of teaching in a given school adapting to its norms and regulations' (Gabrys-Barker 2018, 37). Teachers in this stage not only strive to learn to solve immediate problems, such as class discipline and staff relationships (Appel 1995), but also struggle to solidify their non-contextualised knowledge and bridge the dissociation between theory and practice (Berliner 1994). Music teachers in their first few years actually experienced various challenges such as insufficient administrative support, classroom management, assessment and relationships with students and colleagues (Barnes 2010; Krueger 2000; Madsen and Hancock 2002; Roulston, Legette, and Womak 2005).

Because of beginning music teachers' difficulties, many researchers have tried to investigate various ways to support them to not only retain novice music teachers but also help them grow as reflective music educators (Conway 2003). Recently, there have been attempts to improve support for beginning music teachers by investigating their challenges in their first teaching years. It is important to listen to these teachers' needs to provide them with practical, daily support and help them succeed in their teaching career (Munroe 2019). By focusing on novice music teachers' perspectives, these teachers could receive assistance to grow and thrive beyond survival (Roulston, Legette, and Womak 2005).

Accordingly, novice music teachers' perception of job retention and attrition factors (Krueger 2000; Madsen and Hancock 2002) and beginning music teachers' experiences (Barnes 2010; Conway and Zerman 2004; Doyle 2012; Munroe 2019; Roulston, Legette, and Womak 2005; Schmidt and Canser 2006; Stringham and Snell 2019) have been addressed in-depth. However, the main

Accordingly, novice music teachers' perception of job retention and attrition factors (Krueger 2000; Madsen and Hancock 2002) and beginning music teachers' experiences (Barnes 2010; Conway and Zerman 2004; Doyle 2012; Munroe 2019; Roulston, Legette, and Womak 2005; Schmidt and Canser 2006; Stringham and Snell 2019) have been addressed in-depth. However, the main

CONTACT Jihae Shin ✉ jhshin99@ewha.ac.kr

© 2021 Informa UK Limited, trading as Taylor & Francis Group

limitation of previous studies has been the relatively scarce research outside the United States. The context of school greatly influences what novice music teachers experience and are concerned about (Munroe 2019). A better understanding of novice music teachers' difficulties in various teaching contexts and cultures could help improve future support for the induction period of novice music teachers.

The purpose of the present study was to describe Korean novice music teachers' perceptions of challenges during their first years. The specific research questions were as follows: (a) How do Korean novice music teachers describe their challenges; (b) How do Korean novice music teachers describe the teaching contexts that influence their challenges; and (c) How do Korean novice music teachers describe support they find to facilitate success in music classrooms?

Giriş nümunəsi 2

Introduction

The recent attention to “core practices” (e.g., McDonald et al., 2013) or “high-leverage practices” (Ball & Forzani, 2009; Forzani, 2014) in teacher education reflects efforts to decompose complex teaching processes into more manageable teaching practices, which Ball and Forzani (2009) consider “essential for skillful beginning teachers to understand, take responsibility for, and be prepared to carry out in order to enact their core instructional responsibilities” (p. 504). In a survey of elementary prospective teachers’

✉ Ji-Eun Lee
lee2345@oakland.edu

¹ Oakland University, 456 Pioneer Drive, 485J Pawley Hall, Rochester, MI 48309, USA

² Arizona State University, Tempe, AZ, USA

 Springer

(PSTs’) assessments of their preparedness for high-leverage practices in mathematics teaching, Lee and Dumitrascu (2017) found a wide variation in their levels of confidence. For example, most PSTs felt highly confident in their ability to build respectful relationships with students but showed much lower levels of confidence in their readiness to explain and model mathematics content, practices, and strategies. In an earlier study, Additionally, Lee and Dumitrascu (2017) found that PSTs often interpreted the meaning of a practice superficially by its label, relying on naive and unexamined assumptions that may have been engrained over time (e.g., perceiving “leading a group discussion” simply as a series of verbal interactions between the teacher and students) or gave excuses (e.g., “explaining and modeling content, practices, and strategies” was hard for them because they were not good at math when they were students). Such findings suggest that there is a need for teacher educators to guide PSTs through deliberate and detailed decomposition of each teaching practice.

The focus of this study was on explaining and modeling as one of the high-leverage practices in mathematics education, particularly the subskills involved in using models or representations to help learners understand mathematics topics (TeachingWorks, n.d.). As Clement (1999) has asserted, simply using models such as manipulatives in mathematics lessons does not guarantee success. The same is true for drawn representations. Below are representations of 2×3 drawn by two PSTs. Although both accurately show factors and product, we can see qualitative differences between these two representations. Example A does not model the multiplication concept and does not explain how the product 6 was derived. This simple example demonstrates that not all models/representations are equally effective.

sentations visible. Specifically, the following research questions guided this study:

 Springer

1. What are PSTs’ conceptions of the core ideas involved in modeling fractions and of the nature and the effectiveness of three models (area, length, and set) often used with fractions?
2. What difficulties do PSTs demonstrate in solving and presenting fraction addition using the three models (area, length, and set) as shown in the validity of their responses?
3. What difficulties do PSTs demonstrate in using each model to make thinking visible by illustrating core ideas and key processes through representations?

İstinad: Lee, J.-E., & Lee, M. Y. (2023). How elementary prospective teachers use three fraction models: their perceptions and difficulties. *Journal of Mathematics Teacher Education*, 26(4), 455–480. <https://doi.org/10.1007/s10857-022-09537-4>

Giriş nümunəsi 3

GİRİŞ

Dünyanın hər yerində təhsilə tələbatın getdikcə artması müşahidə olunur. Böyüməkdə olan nəslin cəmiyyətin və iqtisadi məqsədlərin tələblərinə uyğun formalaşdırılması və inkişaf etdirilməsi müasir dövrdə keçmişlə müqayisədə daha böyük əhəmiyyət kəsb edir. Ölkələrin inkişaf səviyyəsi keyfiyyətli insan resurslarına və istehsal etdikləri texnologiyaya əsaslanaraq qiymətləndirilir. Təhsil xidmətlərini tam şəkildə təmin etmək və təhsil tələbatını qarşılamaq üçün bu sahəyə ayrılan resursların artırılması vacibdir. Təhsilə kifayət qədər vəsaitin ayrıl-maması bu sahədə məqsədlərə çatılmasına mane ola, məktəblərin infrastruktur, kadr təminatı və tədris resursları sahəsində problemlərlə üzləşməsinə səbəb ola bilər. Ölkələrin təhsilə ayırdığı vəsaitin miqdarı həmin ölkənin ümumi iqtisadiyyatı daxilində təhsilin yerini və əhəmiyyətini əks etdirir (Hoşgörür & Arslan, 2014).

MÖVZUNUN ƏHƏMIYYƏTI

Məktəb fəaliyyətinin səmərəli təşkilində maliyyə məsələləri əsas alətlərdən hesab edilir. Kurikulumların tətbiqi, məktəb inventarlarının təmin edilməsi, saxlanması, yenilənməsi, şagird nailiyyətlərinin qiymətləndirilmə alətlərinin tətbiqi, müəllim əməkhaqlarının və əlavələrinin təmin edilməsindən tutmuş bütün infrastruktur məsələləri bu anlayışın tərkib hissəsidir. Əksər təhsil tədqiqatlarında bu məsələnin əhəmiyyəti vurğulanır. Məktəb büdcəsi və maliyyə idarəçiliyi təhsil müəssisələrinin fəaliyyətində əsas strateji komponentlərdən biridir (Smith, 2023).

Təhsil müəssisələrinin inkişafı, müasir təhsil

Məktəb büdcəsi təhsil müəssisəsinin fəaliyyətinə dəstəkləyən əsas mexanizmdir. O, müəllimlərin maaşlarının ödənilməsi, tədris materiallarının alınması, məktəb infrastrukturunun saxlanması və müxtəlif təhsil proqramlarının həyata keçirilməsi üçün əsas maliyyə mənbəyidir. Maliyyə idarəçiliyi isə məktəbin büdcəsinin məqsədli, səmərəli və effektiv istifadəsini təmin edən proseslər toplusudur (Brown, 2022). Bu idarəetmə prosesi şəffaflyq və hesabatlılyq prinsiplərinə əsaslanaraq təhsil sisteminin ümumi keyfiyyətini artırır (Davis, 2020).

TƏDQIQATIN MƏQSƏDİ VƏ ƏSAS SUALLARI

Bu tədqiqatın məqsədi məktəb büdcəsi və maliyyə idarəçiliyinin əsas prinsiplərini, resursların planlaşdırılması və bölüşdürülməsi metodlarını araşdırmaq, eləcə də maliyyə idarəçiliyində məktəb rəhbərlərinin qarşılaşdıqları problemləri və onların həlli yollarını müzakirə etməkdir. Bununla bağlı tədqiq ediləcək əsas suallar aşağıdakılardır:

1. Məktəb büdcəsinin əsas komponentləri nələrdir?
2. Azərbaycan təcrübəsi və hüquqi normativ aktların tələbləri nədir?
3. Resursların səmərəli bölüşdürülməsi necə həyata keçirilməlidir?
4. Məktəb büdcəsinin idarə edilməsində hansı çətinliklər ortaya çıxır?
5. Maliyyə idarəçiliyini yaxşılaşdırmaq üçün hansı alətlərdən istifadə edilə bilər?
6. Hazırda məktəblərin bu məsələ ilə bağlı hansı problemləri var?

İstinad: Əliyeva, N., Əsədova, S. (2025). Məktəb büdcəsi və maliyyə idarəçiliyi. Azərbaycan məktəbi. № 2 (711), səh. 109–117
<https://doi.org/10.30546/32898065.2025.2.043>

Ədəbiyyat icmalı (Literature review) bəzən girişə inteqrasiya olunur və ya ayrıca bölmə şəklində olur. O aşağıdakıları əhatə etməlidir:

- Tədqiqatın mövzusu ilə bağlı əsas anlayışları təqdim etməlidir.
- Mövzuya uyğun müvafiq əvvəlki tədqiqatları araşdırmalıdır.
- Nəzəri çərçivələri təqdim etməlidir.

Ədəbiyyat icmalı nümunəsi 1

2. Literature review

In this section, we critically discuss evidence on the relationship between student ICT use at home for educational purposes and their educational results, measured, for example, by their test scores. We did not set out to prepare a comprehensive survey of the numerous studies regarding the impact of ICT on educational outcomes, as this issue has already been addressed by reviews by Punie, Zinnbauer, and Cabrera (2006), Cox and Marshall (2007) and Bulman and Fairlie (2016). Instead, we intended to ground our work on existing related studies to derive conceptual hypotheses concerning the potential educational impact of using computers at home.

Therefore, we should make a preliminary distinction between the use of computers *at home* and *at school* (Rohatgi, Scherer, and Hatlevik 2016). If the mere exposure to more ICT devices could improve educational productivity, then students who have more and easier access to computers (and related devices) at home should achieve better results (Wainer, Vieira, and Melguizo 2015). Another factor that comes into the equation when ICT is used at home is that teenagers use computers extensively in their social communication practices. It is up to both parents/teachers and schools to instil healthy ICT habits Areepattamannil and Khine (2017), which may then drive student educational achievement in a positive direction. In this review section, we focus on previous literature on the use of computers at home for educational purposes, especially for homework, which is the specific topic investigated in this paper.

One key issue concerns the precise definition of ICT use (or availability) in the context of studies about the determinants of educational results. For example, the OECD uses two indicators relating to computer availability at home to explore how they are actually used. As pointed out by Wittwer and Senkbeil (2008), students using computers are engaged in functions that exert a positive, neutral or even negative impact on their school achievement. For instance, complex Internet searches for information can stimulate their constructive behaviour and skills, while playing videogames or spending too much time online can affect their schoolwork negatively (OECD 2015). That said, the mechanisms

The literature includes several studies conducted using robust econometric techniques to examine the effect of computers used at school on educational outcomes (Machin, McNally, and Silva 2007; De Witte and Rogge 2014; Fariña et al. 2015; Falck, Mang, and Woessmann 2018), although there is a much smaller body of literature dealing with how computer use at home affects students' results. Bulman and Fairlie (2016) compiled a critical review of the existing evidence in this narrow field. Firstly, they noted that there were disparities among students in terms of their access to and use of technology at home, directing attention towards the need to explore how this factor contributes to educational achievement. They proposed a theoretical framework where the use of computers at home can be beneficial – if used for homework – or negative – if used for gaming, social networking and other leisure activities. When looking at the results of previous studies, the

604 T. AGASISTI ET AL.

authors warned against applying simplistic regression analysis to assess this effect, because a number of unmeasurable factors may also come into play (for instance, motivation).

The study by Wittwer and Senkbeil (2008) uses traditional statistical modelling to measure the association between the use of computers at home and student performance, in this case with a focus on mathematics. The authors employed a mixed-coefficients multinomial logit model applied to OECD PISA 2003 data for 15-year-old Germans. The results indicated that access to a computer is not associated with higher test scores in mathematics. The study also modelled different categories of students grouped according to how they used computers at home, but again there was found to be no substantial impact. Note that this study is likely to reflect a student selection bias,

İstinad: Agasisti, T., Gil, M., & Han, S. W. (2020). ICT Use at home for school-related tasks: What is the effect on a student's achievement? Empirical evidence from OECD PISA data. *Education Economics*, 28(6), 601–620. <https://doi.org/10.1080/09645292.2020.1822787>

Ədəbiyyat icmal ı nümunəsi 2

İstinad: Bhattacharya, D., Carroll Steward, K., & Forbes, C. T. (2021). Climate education in secondary science: comparison of model-based and non-model-based investigations of Earth's climate. *International Journal of Science Education*, 43(13), 2226–2249.

<https://doi.org/10.1080/09500693.2021.1958022>

Literature review

Students conceptions and reasoning about global climate change (GCC)

GCC is a complex and multi-disciplinary phenomenon. It not only requires learners to understand various processes (such as the greenhouse effect and carbon cycle), but

2228 D. BHATTACHARYA ET AL.

also observe the correlation between the behaviours of various parameters that influence the Earth's climate (Tasquier et al., 2016). While students generally link carbon imbalances to increasing surface temperatures, and identify cyclic causality, recognising that human activities are contributing to a changing climate has proven challenging (Arya & Maul, 2016; Reinfried & Tempelmann, 2014; Shepardson et al., 2009; Zangori et al., 2017). Alternate conceptions about depletion in stratospheric ozone and pollution causing global warming and GCC persist along with oversimplifications about weather, climate and processes influencing the Earth's climate (Boyes & Stanisstreet, 1998; Lombardi & Sinatra, 2012; Pallant & Lee, 2015; Pruneau et al., 2003; Reinfried & Tempelmann, 2014; Shepardson et al., 2009; Visintainer & Linn, 2015).

Ədəbiyyat icmalı nümunəsi 3

ƏDƏBİYYAT İCMALI

Strategiya məqsədə çatmaq üçün izlənən yol və üsuldur (Məmmədov, 2023). Dinçerə görə, strategiya – “müəssisəyə istiqamət vermək və rəqabət üstünlüyü təmin etmək üçün qurumu və onun mühitini daim təhlil etmək, ahəngdar məqsədləri müəyyən etmək, fəaliyyətləri planlaşdırmaq, lazımi alət və resursları yenidən təşkil etmək prosesidir” (Dinçer, 2007). Strategiya gündəmdə özünəməxsus mövqeni müəyyənləşdirib, rəqabət və çağırışlarla məşğul olmaq, uğuru və eyni zamanda gücü də təmin etmək üçün doğru üsuldur (Porter, 1996). Strategiya anlayışı düşünmək, qərar vermək və uzunmüddətli hədəflər deməkdir. O, təşkilatın gələcəyi üçün uzunmüddətli planları nəzərdə tutur və bu planların həyata keçirilməsi üçün görüləcək işlərə diqqət yetirir. Qurumla onun xarici mühiti arasında əlaqənin olub-olmaması onun strategiyasından asılıdır. Bu harmoniyaya nail olmaq üçün istifadə edilən bütün üsullar qurumun strategiyasında müəyyən edilməlidir (Maviş, 1988).

Mintzberg (1987) isə strategiyaya daha geniş mənada yanaşır və beş növ strategiya müəyyən edib. Bunlardan birincisi plandır, strategiyanı şüurlu və tərtib edilmiş prosesin məhsulu kimi müəyyən edir. İkincisi bir maneə və ya fənd kimi rəqibi məğlub etmək üçün atılmış addımlardır. Üçüncü növ qurumun olduğu və mübarizə apardığı mühitdəki yerini və hazırkı mövqeyini müəyyənləşdirməyə kömək edən anlayışdır. Digər bir tərəfdən, strategiya fikir və ideyaların gerçək və ardıcıl hərəkətlərə çevrilməsi zamanı bələdçi rolunu oynayan yol planıdır. Beşinci isə təşkilatın və fəaliyyətin güclü və zəif tərəflərini aşkar etmək üçün perspektiv kimi düşünülə bilər.

Strateji planlaşdırma “təşkilat və ya qurumu indiki vəziyyətdən gələcəkdə arzu olunan vəziyyətə aparmaq üçün məsul olan missiyanı, baxışı, dəyərləri, məqsədləri, hədəfləri, rol və məsuliyyətləri, vaxt qrafiklərini və resursları müəyyən etmək üçün bir vasitə” kimi fəaliyyət göstərir (Midiwo & Ombui 2018). Bundan əlavə, strateji planlaşdırma korporativ siyasətləri, korporativ mədəniyyəti və işçilərin münasibətini planlaşdıran, eləcə də rəhbərliyin müvəffəqiyyətini dəstəkləyən amillərdəndir (Omuse, Kihara & Munga, 2018).

Strateji planlaşdırma təşkilatın imkan və təhdidlərini görərək irəliyə baxışını müəyyən edib, həmin baxışa uyğun fəaliyyət göstərərək təşkilatın effektivliyini artıran vasitə olaraq təyin edilir (Genç, 2009). Bundan əlavə, strateji planlaşdırma, əsasən, menecerlərə və liderlərə strateji düşünməyə kömək edən proses kimi müəyyən edilib. Menecerlərin və liderlərin strateji planlar hazırlayarkən dörd əsas suala cavab verməli olduğu irəli sürülür: Biz haradayıq? Hara gedirik? Getmək istədiyimiz yerə necə çata bilərik? Uğurlarımızı necə izləyir və qiymətləndiririk? (Ereş, 2004). Strateji planlaşdırma

Metodologiya (methodology) araşdırmanın necə aparılacağını göstərən ümumi plandır. Məlumatın haradan və necə toplanacağını, bu zaman hansı metod və üsullardan istifadə ediləcəyini və nəticələrin necə təhlil ediləcəyini müəyyən edir. Metodologiyaya aşağıdakılar daxil edilməlidir:

- Tədqiqat dizaynı seçimi (keyfiyyət, kəmiyyət, qarışıq metodlar) və bu seçimin əsaslandırılması
- İştirakçı/nümunə kütləsinin seçilmə qaydası (sadə təsadüfi nümunə kütləsi, kvota nümunə kütləsi və s.)
- Məlumat toplama alətləri (sorgu, müsahibə, müşahidə, fokus qrup müzakirələri və s.)
- Məlumat toplama alətlərinin etibarlılıq və doğruluq ölçüləri
- Məlumat analizi üsulları (Stata, Excel, SPSS, MAXQDA, NVivo və s.)
- Etik məsələlər və icazələr

Metodologiya nümunəsi 1

İstinad: Liu, C., Zhu, K., Zhang, Z., & Ding, Y. (2025). The impact of Chinese undergraduates' perceived acceptance of AI technology on academic achievement: the mediating role of critical thinking. *Frontiers in Psychology*, 16, Article 1727037. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2025.1727037>

3 Methods

3.1 Research design

Conducted between May and July 2025, the study involves students from four universities in China, covering the southern, northern, western, and eastern regions. The study adopted a stratified random sampling method to guarantee the representativeness of the sample. First, the participants were stratified by geographic region (southern, northern, western, eastern). Within each stratum, students were randomly selected using computer-generated random numbers to enable every student to have an equal chance of being chosen. A total of 600 students participated, with the questionnaire distributed in stages.

3.2 Research participants

Despite the broad application of AI tools for daily assignments among university students, educators are generally concerned that this practice may affect students' critical thinking abilities regarding assignment topics, potentially weakening the learning outcomes students ultimately achieve. To ensure the representativeness of the sample, a stratified random sampling approach was employed. Participants were stratified according to their geographic regions (southern, northern, western, eastern), and survey data were collected from students across different types of institutions and academic majors. This study distributed 150 questionnaires in each region, enabling the sample to more accurately reflect the true characteristics of the population and thereby improving the stability and reliability of the estimates. Utilizing Chinese university students, a specific group, as study objects, this study clearly elucidates regional characteristics and provide a key pathway ensuring the proper use of AI tools in classrooms, assisting students in bettering their learning abilities. This pathway drives reform in university teaching and helps to improve students' critical thinking ability.

The sample size should be 10 times the number of items in the questionnaire (Hair et al., 2009). The questionnaire contained 32 items, requiring a total sample size of 320. To ensure that the number of valid samples met the required quantity and that the Amos

The study uses the academic achievement scale of Li et al. (2016), which includes 12 items and consists of four dimensions. The Cronbach's Alpha values for the academic achievement dimensions—interpersonal facilitation, learning cognitive ability, communication ability, and self-management—are 0.900, 0.857, 0.777, and 0.846, respectively, with the overall scale at 0.939, all >0.7, indicating strong reliability. The AVE is 0.565, exceeding 0.5 and showing good convergent validity.

Critical thinking is measured using a scale adapted by Gerlich (2025), which includes 8 items and is a unidimensional scale. Gerlich (2025) indicated that a unidimensional scale can effectively capture the overall level of the variable, providing a reliable and valid composite measure. The Cronbach's Alpha value for the Critical Thinking scale is 0.935, indicative of a strong reliability. The AVE value for Critical Thinking is 0.645.

A Likert 5-point scoring method was used in all above scales.

3.4 Data gathering procedure

The distribution and collection of questionnaire were conducted on the online platform Wenjuanxing, with the assistance of university teachers who forwarded the questionnaires to students. The guidance for completing the questionnaire took approximately 3 min, and the total time for completing all three scales was about 9 min. Participants were instructed to fill out the questionnaire independently and honestly based on their personal information. In the data collection process, students were allowed to stop answering at any time, and the entire survey was conducted anonymously. It was also explained that the information collected would only be used for this study and would not be disclosed to any third parties.

3.5 Data analysis

The valid questionnaires collected were subjected to reliability analysis, common method bias test, descriptive analysis, correlation analysis, confirmatory factor analysis (CFA), structural equation modeling, and Bootstrap mediation effect analysis under the assistance of SPSS and AMOS.

Metodologiya nümunəsi 2

3. Methods

3.1. Participants

Participants were four university students (3 female, 1 male, aged 21–22), who participated in the one-year Chinese Flagship Overseas Capstone Program at National Chengchi University in Taiwan. The participants undertook the capstone program during their junior or senior year. The capstone year comprised a one-semester study-abroad program and a one-semester internship in Taiwan. While abroad, they took Chinese language courses

3.2. Data Collection Instruments

The data collection instruments consisted of two questionnaires, role-play tasks eliciting L2 pragmatic data, and a semi-structured interview.

3.2.1. Questionnaires

Participants were first asked to complete two questionnaires through Qualtrics online. The first questionnaire was a background survey with a focus on their demographic information, experiences in Chinese learning, and the time they spent on interactive and non-interactive contact in Chinese during their study abroad (see Appendix A). The second questionnaire explored learner motivation, adapted from Papi and Khajavy's (2021) integrated model of motivation. All variables were measured on a six-point Likert scale ranging from 1 to 6, where 1 indicates strongly disagree and 6 indicates strongly agree (see Appendix B).

3.2.2. Open Role-Play Tasks

The utilization of open role-play tasks with contextual information is considered a preferred instrument for eliciting naturalistic data (Félix-Brasdefer 2007, 2010). The advantage of using role-play in L2 pragmatics research has also been discussed, as it has the potential for exhibiting "how speech act performance is sequentially organized (e.g., in terms of strategy choice and politeness investment), what kinds of interlocutor responses are elicited by specific strategic choices, and how such responses in turn determine the speaker's next move" (Kasper and Dahl 1991, pp. 228–29). Previous L2 pragmatics studies have demon-

3.2.3. Semi-Structured Interview

After participants completed the role-play tasks, the first author conducted individual semi-structured interviews with each participant in English. The interviews aimed to invite learners to share their study- and intern-abroad experiences, reflections on their experiences of successful and less successful communications with locals, metapragmatic awareness of linguistic patterns they had recently learned or noticed, and any changes in their attitudes and motivations towards L2 Chinese learning. Each interview lasted 40 to 50 min.

3.3. Data Analysis

We conducted a qualitative and quantitative examination of the participants' responses to the background survey. This step informs us about the participants' self-reported motivation for learning Chinese, major challenges they faced in language learning, as well as the types of activities in L2 Chinese they enjoyed during SA, as indicated by the social contact hours. As pointed out by a review study (Lang 2019), while much of the empirical research on L2 Chinese pragmatic competence in an SA context attributes pragmatic gains to greater language exposure (e.g., Diao 2016; Jin 2012, 2015; Jing-Schmidt et al. 2016; Xiao 2017; Xiao and Shi 2014; Yang 2018), only a few studies have quantitatively measured the amount of social contact (e.g., Taguchi et al. 2013, 2016). Our investigation of the quantity of social

İstinad: Lang, J., Xiao, F., & Zhang, M. (2024). Second Language Motivational Selves and Interactional Pragmatics in Study Abroad: A Qualitative Study. *Languages (Basel)*, 9(12), Article 382.

<https://doi.org/10.3390/languages9120382>

Metodologiya nümunəsi 3

METODOLOGİYA

Metod

Araşdırmada keyfiyyət metodundan istifadə olunub. Bu metod müsahibə, müşahidə, sənəd analizi kimi müxtəlif vasitələrdən istifadə edərək məlumatların toplanılmasını özündə ehtiva edən bir metoddur. Keyfiyyət metodunun istifadə edildiyi araşdırmalarda problem şərhəedici bir yanaşma ilə tədqiq edilir.

Tədqiqatın məqsədinə nail olmaq üçün Bakı və regionlarda fəaliyyət göstərən peşə təhsili müəssisələrindən məzun olan şəxslərlə onlayn formatda müsahibələr həyata keçirilib və əldə edilən məlumatlar emal edilərək müvafiq hesabat hazırlanıb.

İştirakçılar

Tədqiqatda Bakı, Sumqayıt, Qəbələ, Quba və Gədəbəydə fəaliyyət göstərən ümumilikdə 6 peşə təhsili müəssisəsindən 2 ixtisas (mühasib və aşpaz) üzrə məzun olan şəxslərlə müsahibələrin təşkil olunması nəzərdə tutulub. Bu məqsədlə həm şəhər, həm də rayonlarda yerləşən peşə təhsili müəssisələrinin siyahısı ilə tanış olunub və təsadüfi seçmə yolu ilə müəssisələr seçilib.

Müəssisələr müəyyənləşdirildikdən sonra Dövlət Peşə Agentliyinin dəstəyi ilə həmin peşə təhsili müəssisələri ilə əlaqə yaradılıb və həmin ixtisaslar üzrə məzunların siyahısının təqdim edilməsi ilə bağlı sorğu göndərilib. Həmin ixti-

Cədvəl 1 Respondentlərə dair demoqrafik məlumatlar		
Respondent	Cinsi	İxtisası
R1	Kişi	aşpaz
R2	Kişi	mühasib
R3	Kişi	aşpaz
R4	Kişi	mühasib
R5	Kişi	aşpaz
R6	Kişi	aşpaz
R7	Kişi	aşpaz
R8	Kişi	aşpaz
R9	Qadın	mühasib
R10	Kişi	aşpaz

1-i (10 %) isə qadındır. Müsahibəyə razılıq verməyən məzunların əksəriyyəti qadınlar olub.

Məlumatların toplanılması

Müsahibələrin keçirilməsi¹ üçün uyğun vaxtı müəyyən etmək məqsədilə peşə təhsili müəssisələrinin məzunları ilə telefon vasitəsilə əlaqə saxlanılıb və onlara uyğun olan vaxt müəyyənləşdirilib.

Məlumatların təhlili

Araşdırma çərçivəsində əldə olunan məlumatların təhlili üçün birinci mərhələdə 10 iştirakçının hər biri "R1, R2, R3... R10" olaraq kodlanıb. Daha sonra iştirakçılar ilə keçirilən görüşlərin videoyazısı izlənilib, səs yazıları dinlənilib və əldə edilən xam məlumatlar deşifrə (deşifrə və ya transkripsiya; audio-vizual məlumatların yazıya çevrilməsi prosesinə verilən addır) edilərək mətnə çevrilib. Deşifr edilən məlumatlar ortaq xüsusiyyətlərinə görə kateqoriyalarda təsnif edilib və mövzular formalaşdırılıb.

İstinad: Sultanlı, L. (2025). Peşə təhsili müəssisələrində mühəndis pedaqoji heyətin bilik və bacarıq səviyyəsinin əmək bazarının tələblərinə uyğun kadrların hazırlanmasına təsiri. Azərbaycan məktəbi. № 2 (711), səh. 9–19. <https://doi.org/10.30546/32898065.2025.2.010>

Tapıntılar (results) tədqiqat nəticəsində toplanmış məlumatlara əsaslanaraq araşdırmanın tapıntılarının təqdim olunduğu bölmədir. Bu bölməyə aşağıdakılar daxil edilməlidir:

- Məlumatlar cədvəllər və şəkillərlə aydın şəkildə təqdim edilməlidir.
- Həm statistik cəhətdən əhəmiyyətli, həm də əhəmiyyətli olmayan nəticələr daxil edilməlidir.
- Şərh edilməməlidir (bu, müzakirə bölməsinə aid edilir.).

Tapıntılar nümunəsi 1

4. Findings

Figure 1 presents the descriptive statistics for participants' EFL-, non-language subject- and multilingualism-related mindsets. The data indicated that their mindsets were mostly growth-oriented, though less so concerning multilingualism.

Paired sample t-test results revealed that participants' non-language subject-related mindsets were statistically significantly more growth-oriented than were either their EFL- [$t(189) = 3.15, p = .002, g = .23, 1-\beta = .93$] or multilingualism-related mindsets [$t(190) = 18.66, p < .001, g = 1.35, 1-\beta = 1.00$]. Their mindsets about EFL, meanwhile, were statistically significantly more growth-oriented than their multilingualism-related mindset [$t(189) = 16.76, p < .001, g = 1.21, 1-\beta = 1.00$]. In other words, participants felt most strongly that they could achieve success in non-language subjects through effort, whereas

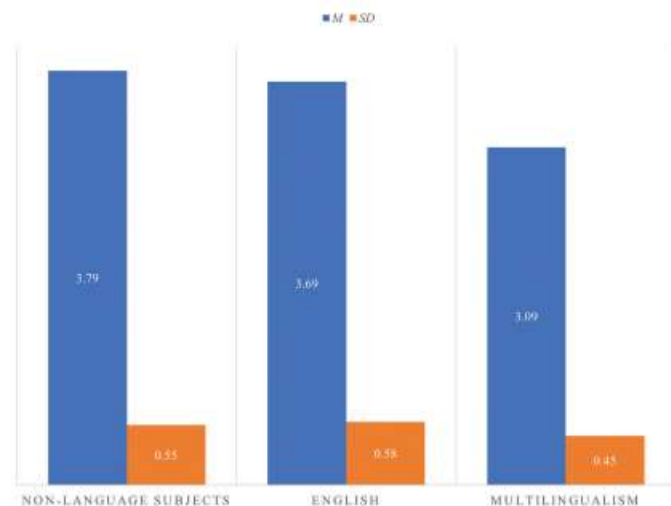

Figure 1. Participants' mindsets regarding their EFL, non-language subjects and multilingualism. Note. Likert scale = 1 – Completely disagree; 5 – Completely agree

Tapıntılar nümunəsi 2

4. Results

4.1. Motivation Analysis

Our first research question examines the motivational patterns of L2 learners in relation to regulatory foci within the SA context. Table 3 presents the mean result for each subcategory within the four overarching categories, namely L2MSS, regulatory focus, emotion, and L2 strategic inclination, for each participant. In the table, we use bold font to highlight a higher value between two subcategories within subjects. In this section, we first compare the motivation analysis results between participants and then describe their distinctive types of motivations, emphasizing individual differences among learners.

Table 3. Motivation analysis results.

Partici- Pants	L2 Motivational Self-System				Regulatory Focus		Emotion		L2 Strategic Inclination	
	Ideal Self	Ideal Other	Ought-to Self	Ought-to Other	Promotion	Prevention	Enjoyment	Anxiety	Eager L2 Use	Vigilant L2 Use
Ally	5.8	5.33	1.75	1.75	5	5.8	6	3	5.4	1.2
Helen	4	5	3.5	3.5	3.75	3.6	4.25	3.8	3.2	3.6
Noah	3.6	3.33	2	1.25	4.5	4.6	5.75	3.6	2.6	3.2
Lora	4.2	5	2.75	3.75	4.25	3.6	4.5	3.8	3.6	2.8

Based on the motivation analysis and learner responses in the background survey and semi-structured interview, we summarized the distinctive types for each learner as follows:

- *Ally, a prevention-focused learner with a stronger ideal self, who extremely enjoys L2 learning and is very eager in L2 use. Ally's pursuit of ideal self, her tremendous enjoyment of L2 learning, and her eagerness to use L2 may be driven by her desire to "reconnect" with her country of birth, as she indicated in the background survey. Being adopted as*

Tapıntılar nümunəsi 3

2022-ci ilin tədqiqatının tələbələrin yaşayış şəraiti ilə bağlı olaraq 134 nəfər (41,6%) tələbə evində, 168 nəfər (52,2%) ailəsinin yanında, 20 nəfər isə (6,3%) yataqxanalarda qalır.

Tədqiqatda iştirak edən birinci kurs tələbələrinin universitet seçiminə təsir göstərən amillər cədvəl 2-də verilib. Cədvələ əsaslanaraq demək olar ki, tələbələrin universitet seçiminə təsir edən amillər arasında ən yüksək orta göstəriciyə ($\bar{x} = 3.47$) malik olan ölçü "prestij" olub. Bununla yanaşı, "kampus" ölçüsünün orta göstəricisi də ($\bar{x} = 3.47$) nəzərə alındıqda, bu amilin tələbələrin seçimində orta səviyyədə təsirə malik olduğu görünür. Ədədi ortalamanın təhlilinə dair meyarlar aşağıdakı kimi şərh

Tələbələrin seçiminə təsir edən amillərin cins dəyişəni baxımından statistik təhlili

Tədqiqat çərçivəsində tələbələrin seçiminə təsir edən amillərin cins dəyişəni baxımından statistik təhlili də aparılıb. Seçimə təsir edən amillərin cins dəyişəni baxımından fərqlilik nümayiş etdirib-etdirmədiyi müstəqil qruplar üçün t-testi vasitəsilə araşdırılıb. Təhlilin nəticələri Cədvəl 3-də əks olunub.

Cədvəl 3-dən məlum olur ki, tələbələrin universitet seçiminə təsir edən faktorlar da cinsiyyət baxımından statistik olaraq nəzərəcarpacaq fərq yoxdur ($t(415)=3.33, p<.05$). Belə ki, verilmiş

İstinad: Lətifova, X. (2025). Abituriyentlərin universitet seçiminə təsir edən amillər. Azərbaycan məktəbi. № 4 (713), səh. 59–70.
<https://doi.org/10.30546/32898065.2025.4.9034>

Cədvəl 1 Tələbələrin demografik məlumatlarının say və faiz göstəriciləri

Dəyişkən	Qruplar	N	%
Cins	Kişi	180	55,9
	Qadın	142	44,1
Ailənin aylıq gəliri	0-500AZN	114	35,4
	501-1000AZN	126	39,1
	1001-1500AZN	57	17,7
	1501-2000AZN	25	7,8
Yaşayış yeri	Tələbə evi	134	41,6
	Ailənin yanı	168	52,2

Tapıntılar nümunəsi 4

TAPINTILAR

Bu araşdırmanın məqsədi müharibədən əziyyət çəkmiş şagirdlərin rifahının öyrənilməsi idi. Bunun üçün Ağdamın keçmiş cəbhəyanı ərazisində yerləşən, atəşkəs və müharibə zamanı hücumə məruz qalan 10 kənd məktəbinin IX, X və XI sinfində təhsil alan 782 şagird hədəf qrupu olaraq seçilib. Bu araşdırma layihəsində kəmiyyət metodundan istifadə edildiyi üçün şagirdlər 34 sualdan ibarət anket sorğusunu cavablandırıblar. Şagirdlərdən 716 nəfəri sorğuda iştirak edib. Suallar hədəf qrupuna iki başlıq altında (Şagird emosiyaları və məktəb mühiti) təqdim edilib.

1. Şagird emosiyaları

Bu bölmədə şagirdlərə təqdim olunan 18 sual onların hissələrini, emosiyalarını, özlərini necə hiss etmələrini, xoşbəxtlik və həyatdan məmnunluq dərəcəsini müəyyən etmək üçün nəzərdə tutulub. Bununla əlaqədar Beynəlxalq Şagird Qiymətləndirmə Proqramına (PISA, 2022) nəzər saldıqda görürük ki, sorğuda iştirak edən azərbaycanlı şagirdlərin 75 faizi məktəbdə özünə asanlıqla dost tapa bildiyini deyib. Eyni

2. Məktəb mühiti

Məktəbdə və məktəbdəkənar mühitdə şagirdlərin bir-biri ilə əməkdaşlığı, müəllimlərlə və əməkdaşlarla münasibətlər, məktəbin şagirdlər üçün sevilən, təhlükəsiz bir yer olub, olmadığını 19-34-cü suallar vasitəsi ilə öyrənmək mümkün olub. Belə ki, sorğunun nəticələri Azərbaycanda keçirilmiş Beynəlxalq Qiymətləndirmənin (PISA, 2022) nəticələri ilə üst-üstə düşür. PISA-nın sorğusunda iştirak edən azərbaycanlı şagirdlərin 23 faizi bildirib ki, onlar məktəbə gedərkən və məktəbdə özlərini təhlükəsiz hiss etmirlər. Müqayisə üçün bildirək ki, İqtisadi Əməkdaşlıq və İnkişaf Təşkilatı ölkələri üzrə eyni göstərici cəmi 8 faizdir. Yəni Azərbaycanda qeydə alınan göstərici İƏİT ölkələri ilə müqayisədə təxminən üç dəfə yüksəkdir.

Azərbaycanla bağlı diqqət çəkən məqamlardan biri də şagirdlərin, hətta sinif otağında belə özlərini təhlükəsiz hiss etməmə göstəricisinin yüksək olması ilə bağlıdır. Azərbaycandan sorğuya qatılan şagirdlərin 20 faizi sinif otaqlarında özlərini təhlükəsiz hiss etmədiyini bildirib. Bu göstərici üzrə sorğuya qatılan ölkələr arasında ən yüksək nəticə Azərbaycanda qeydə alınıb. Sinifdə özünü təhlükəsizlikdə hiss etməyənlərin göstəricisi İƏİT ölkələri üzrə ortalama 7 faizdir.

İstinad: Rüstəmli, G., Zeynalova, Z., Rüstəmli, N. (2024). Müharibədən əziyyət çəkmiş şagirdlərin rifahının yüksəldilməsində məktəbin rolu. Azərbaycan məktəbi. № 3 (708), səh. 69–83.

<https://doi.org/10.30546/32898065.2024.3.017>

Müzakirə (discussion) bölməsi tədqiqat tapıntılarını izah edir və onları mövcud elmi ədəbiyyatla əlaqələndirir. Bu hissədə tapıntıların mənası şərh olunur və əvvəlki tədqiqatlarla müqayisə edilir. Müzakirə bölməsində aşağıdakılar olmalıdır:

- Tədqiqatın əsas nəticələri qısa şəkildə ümumiləşdirilməlidir.
- Əldə olunan tapıntılar şərh edilməlidir.
- Nəticələr giriş hissəsində qoyulan tədqiqat sualları və hipotezlərlə əlaqələndirilməlidir.
- Nəticələr əvvəlki tədqiqatlarla müqayisə edilməli və uyğunluq/fərqlər göstərilməlidir.
- Tədqiqatın əsas məhdudiyyətlərini (limitations) qeyd etməlidir. Ayrıca başlıq kimi də yazıla bilər.

Müzakirə nümunəsi 1

5. Discussion

The present study investigated the mindsets of university students in France concerning EFL, their non-language subjects and multilingualism, as well as their learning styles and use of self-regulation strategies. In addition, we examined how these factors, along with socio-biographical variables, related to their achievement in both EFL and non-language subjects.

5.1. Mindsets related to EFL, non-language subjects and multilingualism

Regarding the first research question, the study found that participants exhibited predominantly growth mindsets towards studying English and non-language subjects, meaning that they strongly believed that they could make good progress in English and non-language subjects if they put in the effort. This aligns with recent research indicating that participants generally possess growth mindsets about studying languages and non-language subjects, even prior to researchers implementing interventions (Lanvers, 2020; X. Sun et al., 2021). Some studies (e.g. Horwitz, 1988) show that essentialist views about language learning have been prevalent among students in some countries, such as the United States, though this was not the case here. What distinguishes this study from previous research is that participants'

5.2. Learning styles and self-regulation strategies for EFL and non-language subjects

Regarding the second research question, which concerned differences between participants' learning styles and self-regulation strategies for EFL and non-language subjects, the findings indicated that participants utilised similar approaches irrespective of subject. These results are consistent with Vermetten et al.'s (1997) longitudinal study, which found that university students remained consistent in their behaviour across programmes. The results are also surprising given the dissimilar qualities of the degree programmes pursued by the participants in this study. For example, information tech-

İstinad: Calafato, R., & Simmonds, K. (2023). The impact of multilingualism and learning patterns on student achievement in English and other subjects in higher education. *Cambridge Journal of Education*, 53(5), 705–724. <https://doi.org/10.1080/0305764X.2023.2206805>

Müzakirə nümunəsi 2

5. Discussion

5.1. Individual Differences of Motivation Types

Our findings confirmed some of the predictions by Papi and Khajavy's (2021) integrated model of motivation. First, Papi and Khajavy (2021) discussed that the pursuit of the ought-to L2 self/other may lead to the experience of L2 anxiety. In our case, learners who had higher ratings on the ought-to L2 self/other, also indicated a higher anxiety level compared to other learners, which aligns with the integrated model's prediction. Second, learners who had higher ratings on the ought-to L2 self, also had higher scores on vigilant L2 strategic inclination, which is also in line with Papi and Khajavy's (2021) finding that learners with a stronger ought-to L2 self were more vigilant L2 users.

5.2. L2 Exposure's Mediating Effect on the Relationship Between Motivation and L2 Pragmatic Achievements

Drawing on survey data, interview responses, and data from open role-play tasks, we analyzed four L2 Chinese learners' motivation types, the quantity and quality of their L2 social exposures, and their pragmatic performances in a study-abroad context to answer the four research questions. First, our motivation analysis indicates that Papi and Khajavy's (2021) integrated model of motivation may not fully predict learners' motivational patterns in the SA context. Our quantitative account offers a more nuanced understanding of the interplay between the four subcategories (L2MSS, regulatory focus, emotion, and L2 strategic inclination). Second, in learners' L2 social context, factors such as the quantity and quality of L2 exposure contributing to and hindering successful communication vary, indicating distinct individual differences. Third, although all participants achieved their communicative goals in the L2 pragmatics tasks, there were variations in grammaticality and sequential organization. The learners' varying sequential organizations reflect their L2 pragmatic

İstinad: Lang, J., Xiao, F., & Zhang, M. (2024). Second Language Motivational Selves and Interactional Pragmatics in Study Abroad: A Qualitative Study. *Languages (Basel)*, 9(12), Article 382. <https://doi.org/10.3390/languages9120382>

Müzakirə nümunəsi 3

Müzakirə

Tədqiqat nəticəsində 1-ci kursda təhsil alan tələbələrin universitet seçiminə kampusun təsirinin orta olduğu məlum olub. Yəni universitet şəhərciyinin fiziki və sosial imkanları, kampusun təhlükəsizliyi və s. bu kimi amillər tələbənin seçiminə universitet prestiji qədər yüksək təsir göstərmir. Agrey & Lampadan (2014) apardığı tədqiqat bu mənada uyğunluq təşkil edir. Belə ki, bu araşdırmada ümumilikdə 441 nəfər tələbə iştirak edib və əldə olunan datanın təhlili universitet seçiminə əhəmiyyətli təsir edən 5 əsas amili ortaya çıxarıb. Bu amillər içərisində universitetin fiziki imkanlarının (universitet binası, 42 kitabxana və s.) və sosial imkanlarının (əyləncəli tələbə həyatı, idman fəaliyyətləri və s.) orta dərəcədə təsirə malik olub. Price və həmkarları (2013) araşdırmalarında göstərirlər ki, yataqxana şəraiti kimi fiziki imkanların mövcudluğu, kampusun təhlükəsizliyi və sosial obyektlərin müxtəlifliyi tələbələrin universitet seçiminə təsir göstərən əsas amillərdəndir və bu təsir kampusun ümumi xüsusiyyətlərindən sonra ikinci yerdə gəlir.

Tədqiqatda cins, ailənin aylıq gəliri və tələbənin yaşayış yeri kimi demoqrafik amillərin birinci kurs tələbələrinin ali təhsil müəssisəsi seçiminə təsir edən amillərdə statistik olaraq əhəmiyyətli fərqlilik yaradıb-yaratmadığı təhlil olunub. Belə ki, təhlil nəticəsində müəyyən-ləşdirilib ki, cins faktoru tələbələrin universitet seçimində prestij, kampus, məlumat və yer kimi faktorlar baxımından əhəmiyyətli fərqlilik xüsusiyyətinə malik deyildir. Mövcud ədəbiyyatlar təhlil edilərkən məlum olur ki, aparılan tədqiqatların böyük əksəriyyətində cins ilə bağlı fərqlər daha çox imkan bərabərliyi kontekstində araşdırılıb və universitet seçimindən daha çox karyera seçiminə yönəlib. Bu baxımdan cinsin tələbələrin universitet seçiminə təsir edən amillər üçün əhəmiyyətli fərqlilik yaradıb-yaratmadığını təhlil edən tədqiqatlarda isə əhəmiyyətli fərqlilik əldə olunmayıb (Cerit, 2007; Joseph, 2000; Akar, 2012 və s.). Aparılan tədqiqatda iştirak edən birinci kurs tələbələrinin universitet seçiminə təsir edən “prestij” amilinin ailənin aylıq gəliri dəyişkəni baxımından əhəmiyyətli fərqliliklərin olduğu təhlil nəticəsində məlum olub. Belə ki, aparılan təhlil göstərib ki, daha az gəlirli ailələrin (0-500 AZN arası) övladları oxuduqları universiteti onun prestijinə görə seçirlər. Bu nəticə Nor (2018) tərəfindən

Somali Dövlət Universitetində 201 tələbənin iştirakı ilə aparılan tədqiqatın nəticəsi ilə uyğunluq təşkil edir. Nəticələrin eyniliyi ondan ibarətdir ki, bu universitetin tələbələrinin seçimində də ailələrin aylıq gəliri prestij amilinə təsir göstərir. Gəlir səviyyəsi aşağı olan tələbələr oxuduqları universitet seçmələrində prestijə üstünlük verirlər, lakin ailələrin aylıq gəlir səviyyəsi yüksək olan tələbələr üçün universitetin prestiji daha orta təsirə malik olur.

Tələbələrin universitet seçiminə təsir edən “yer” amilinin tələbənin yaşadığı yer dəyişkəni baxımından əhəmiyyətli fərqliliklərin olduğu aparılan analiz nəticəsində müəyyən olunub. Qeyd etmək lazımdır ki, tələbələrin yaşadığı yerin (burada “ailənin yanı” daha yüksək ədədi ortaya malik olub) “yer” amilində əhəmiyyətli fərqlilik yaratması tələbənin ailəsinin universitetin yerləşdiyi şəhərdə yaşaması və ya universitetin yerləşdiyi şəhərdə qala biləcəyi bir qohumunun olması ilə əsaslandırılır. Belə bir nəticə Türkiyənin Ortaca bölgəsində Gündoğan (2016) tərəfindən aparılan tədqiqatda da öz

İstinad: Lətifova, X. (2025). Abituriyentlərin universitet seçiminə təsir edən amillər. Azərbaycan məktəbi. № 4 (713), səh. 59–70.

<https://doi.org/10.30546/32898065.2025.4.9034>

Yekun/nəticə (conclusion) bölməsi tədqiqatın əsas tapıntılarını ümumiləşdirərək aparılan araşdırmanın məqsədinə nə dərəcədə nail olunduğunu göstərən hissədir. Bu bölməyə aşağıdakılar daxil edilməlidir:

- Tədqiqatın əsas məqsədi qısa şəkildə yenidən xatırladılmalıdır.
- Ümumi yekun fikri bildirməklə tədqiqatın ümumi töhfəsi ifadə edilməlidir.
- Araşdırmanın əsas nəticələri ümumiləşdirilməlidir.
- Tədqiqat suallarına və ya hipotezlərə cavab verilməlidir. (dəstəklənib/dəstəklənməyib)
- Tədqiqatın nəzəri və ya praktik əhəmiyyətini vurğulanmalıdır.
- Gələcək tədqiqatlar üçün təkliflər verilməlidir.

Yekun/nəticə nümunəsi 1

Conclusion

Our exploration of the relationship between multilingualism, multilingual identity and academic attainment suggests that a greater willingness to claim a multilingual *identity* seems more predictive of better GCSE results than the multilingualism indicator of EAL commonly used in UK secondary schools. In doing so, our research foregrounds the importance of adopting a more holistic notion of multilingualism as including all of a learner's languages, and an attitudinal and affective lens within educational research on this topic. The research reported in this paper has clear implications for different education stakeholders. For schools and teachers, the findings suggest a need to rethink current distinctions between EAL and non-EAL students in school and to examine how the emotional and evaluative dimensions of multilingual identity can be fostered as a stimulus for academic attainment. For policy makers, the implications suggest a need to promote a more inclusive societal and educational vision of multilingualism and multilingual identity to better tap into the inner resources of learners in school. Further research is still needed to understand exactly how the various facets of multilingual identity affect students' engagement in learning and their learning outcomes. In particular, future research should aim to establish what multilingual identity profiles—as composed of different constellations of language *experiences*, *evaluations* and *emotions*—are conducive to learning and academic attainment, and what pedagogical experiences and interventions may contribute to meaningful changes in these profiles that positively impact students' educational outcomes.

İstinad: Rutgers, D., Evans, M., Fisher, L., Forbes, K., Gayton, A., & Liu, Y. (2024). Multilingualism, Multilingual Identity and Academic Attainment: Evidence from Secondary Schools in England. *Journal of Language, Identity, and Education*, 23(2), 210–227. <https://doi.org/10.1080/15348458.2021.1986397>

Yekun/nəticə nümunəsi 2

6. Conclusions

The present study theoretically and methodologically contributes to the broader field of L2 pragmatics. It is the first research to examine the complex relationship between the integrated model of motivation (Papi and Khajavy 2021) and L2 Chinese interactional pragmatics, while also revealing the mediating effect of L2 social contact in this relationship in a study-abroad context. From a theoretical standpoint, this study challenges the view of merely examining how motivation influences L2 pragmatics (e.g., Zhang and Papi 2021; Yang 2022). By exploring how individual difference factors collaboratively shape pragmatic outcomes, we emphasize the need to consider a broader range of individual difference factors in L2 pragmatics research. Methodologically, unlike large-scale quantitative studies, we provide a fine-grained qualitative analysis and suggest that L2 learners with different types of motivation may vary in their quantity and quality L2 exposure while abroad, leading to noticeable differences in their L2 interactional pragmatics. Moreover, unlike prior studies that relied on discourse completion tasks and error judgment tasks to evaluate learners' pragmatic competence (e.g., Zhang and Papi 2021; Yang 2022), our research goes beyond the utterance level by focusing on L2 communicative acts in talk-in-interaction, which involves sequence organization (e.g., pre- and post-expansions). By employing open role-play tasks, the research emphasized the interactive nature of language use in communication. Finally, we consider the learners' cultural upbringing and identity as individual difference factors, and their influence on ought-to self/other in the motivation system, showing how the ought-to self may play a more important role in some cultures compared to others.

We suggest three directions for future research. First, future studies could use a mixed-methods approach to explore how motivation influences L2 achievements. For example, incorporating a qualitative analysis alongside a large-scale quantitative study could triangulate the quantitative findings. Second, given that learners' cultural backgrounds may influence their perception of ought-to self, future research could explore other individual difference factors that may impact motivation types. Lastly, since L2 motivation sub-systems may change over time, future studies could use longitudinal data to trace how changes in motivation and L2 exposure influence pragmatic development.

İstinad: Lang, J., Xiao, F., & Zhang, M. (2024). Second Language Motivational Selves and Interactional Pragmatics in Study Abroad: A Qualitative Study. *Languages (Basel)*, 9(12), Article 382. <https://doi.org/10.3390/languages9120382>

Yekun/nəticə nümunəsi 3

Nəticə

Bu məqalədə müharibədən əziyyət çəkən şagirdlərin rifahının yüksəldilməsində məktəbin əhəmiyyətli rolu araşdırılıb. Müəyyən edilib ki, müharibənin mənfi təsirlərini yaşayan şagirdlər emosional, psixoloji və akademik çətinliklərlə üzləşirlər. Məktəbin bu şagirdlərə dəstək verməsi onların həyat keyfiyyətinin yaxşılaşdırılmasında mühüm rol oynayır. Buna görə də, müharibədən əziyyət çəkmiş şagirdlərin ehtiyaclarının nəzərə alınması və onların rifahının yüksəldilməsi üçün məktəbin müxtəlif metodlar və strategiyalar tətbiq etməsi çox vacibdir. Psixoloji dəstək proqramları, fərdi təhsil planları və icma dəstəyi kimi tədbirlər, şagirdlərin akademik və emosional inkişafını təmin etməyə xidmət edir. Bundan əlavə, müəllimlərin və məktəb personalının bu şagirdlərlə işləmək üçün lazımı təlim və resurslarla təmin edilməsi də əhəmiyyətlidir.

Apardığımız araşdıramların nəticəsi olaraq belə qənaətə gəlirik ki, məktəblər müharibədən əziyyət çəkmiş şagirdlərin cəmiyyətə yenidən inteqrasiyası və rifahının artırılması üçün güclü bir vasitə kimi çıxış edə bilər. Məktəblərin dəstək verməsi, şagirdlərin gələcəkdə daha sağlam və məhsuldar fərd olmalarına kömək edir. Bu istiqamətdə daha çox tədqiqat və innovativ layihələrin həyata keçirilməsi zəruridir ki, müharibədən zərər çəkmiş şagirdlərin rifahı davamlı olaraq artırılsın.

İstinad: Rüstəmli, G., Zeynalova, Z., Rüstəmli, N. (2024). Müharibədən əziyyət çəkmiş şagirdlərin rifahının yüksəldilməsində məktəbin rolu. Azərbaycan məktəbi. № 3 (708), səh. 69–83.

<https://doi.org/10.30546/32898065.2024.3.017>

Ədəbiyyat siyahısı (references):

- Tədqiqat işində istifadə olunan bütün mənbələrin tam siyahısı seçilmiş formata (APA, Chicago və s.) uyğun ardıcıl formatda təqdim edilməlidir.

Qeyd: APA qaydaları ilə linkə keçid edərək tanış ola bilərsiniz: https://arti.edu.az/wp-content/uploads/2026/04/APA-7-istinad-qaydaları_ARTI_TTTS-1.pdf

İstifadə olunmuş ədəbiyyat siyahısı (Nümunə 1)

Agasisti, T., Gil, M., & Han, S. W. (2020). ICT Use at home for school-related tasks: What is the effect on a student's achievement? Empirical evidence from OECD PISA data. *Education Economics*, 28(6), 601–620. <https://doi.org/10.1080/09645292.2020.1822787>

Bhattacharya, D., Carroll Steward, K., & Forbes, C. T. (2021). Climate education in secondary science: comparison of model-based and non-model-based investigations of Earth's climate. *International Journal of Science Education*, 43(13), 2226–2249. <https://doi.org/10.1080/09500693.2021.1958022>

Calafato, R., & Simmonds, K. (2023). The impact of multilingualism and learning patterns on student achievement in English and other subjects in higher education. *Cambridge Journal of Education*, 53(5), 705–724. <https://doi.org/10.1080/0305764X.2023.2206805>

Əliyeva, N., Əsədova, S. (2025). Məktəb büdcəsi və maliyyə idarəçiliyi. *Azərbaycan məktəbi*. № 2 (711), səh. 109–117 <https://doi.org/10.30546/32898065.2025.2.043>

Lang, J., Xiao, F., & Zhang, M. (2024). Second Language Motivational Selves and Interactional Pragmatics in Study Abroad: A Qualitative Study. *Languages (Basel)*, 9(12), Article 382. <https://doi.org/10.3390/languages9120382>

İstifadə olunmuş ədəbiyyat siyahısı (Nümunə 2)

Lee, J.-E., & Lee, M. Y. (2023). How elementary prospective teachers use three fraction models: their perceptions and difficulties. *Journal of Mathematics Teacher Education*, 26(4), 455–480. <https://doi.org/10.1007/s10857-022-09537-4>

Lətifova, X. (2025). Abituriyentlərin universitet seçiminə təsir edən amillər. *Azərbaycan məktəbi*. № 4 (713), səh. 59–70. <https://doi.org/10.30546/32898065.2025.4.9034>

Liu, C., Zhu, K., Zhang, Z., & Ding, Y. (2025). The impact of Chinese undergraduates' perceived acceptance of AI technology on academic achievement: the mediating role of critical thinking. *Frontiers in Psychology*, 16, Article 1727037. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2025.1727037>

Mihajlovic, C. (2020). Special educators perceptions of their role in inclusive education: A case study in Finland. *Journal of Pedagogical Research*, 4(2), 83–97. <https://doi.org/10.33902/JPR.2020060179>

Rəfi, D. (2025). Oyundan kənar: Azərbaycanda intellektual oyun iştirakçılarının bacarıqlarının artırılmasında və sosial inkişafında intellektual oyunların rolu. *Azərbaycan məktəbi*. № 2 (711), səh. 81–93. <https://doi.org/10.30546/32898065.2025.2.031>

Rüstəmli, G., Zeynalova, Z., Rüstəmli, N. (2024). Müharibədən əziyyət çəkmiş şagirdlərin rifahının yüksəldilməsində məktəbin rolu. *Azərbaycan məktəbi*. № 3 (708), səh. 69–83. <https://doi.org/10.30546/32898065.2024.3.017>

İstifadə olunmuş ədəbiyyat siyahısı (Nümunə 3)

Rutgers, D., Evans, M., Fisher, L., Forbes, K., Gayton, A., & Liu, Y. (2024). Multilingualism, Multilingual Identity and Academic Attainment: Evidence from Secondary Schools in England. *Journal of Language, Identity, and Education*, 23(2), 210–227. <https://doi.org/10.1080/15348458.2021.1986397>

Shin, J. (2021). Korean novice music teachers' perceptions of their first years' challenges. *Music Education Research*, 23(5), 568–579. <https://doi.org/10.1080/14613808.2021.1977788>

Shomotova, A., & Ibrahim, A. (2025). Higher education student engagement, leadership potential and self-perceived employability in the United Arab Emirates. *Studies in Higher Education (Dorchester-on-Thames)*, 50(6), 1206–1232. <https://doi.org/10.1080/03075079.2024.2367155>

Sultanlı, L. (2025). Peşə təhsili müəssisələrində mühəndis pedaqoji heyətin bilik və bacarıq səviyyəsinin əmək bazarının tələblərinə uyğun kadrların hazırlanmasına təsiri. *Azərbaycan məktəbi*. № 2 (711), səh. 9–19. <https://doi.org/10.30546/32898065.2025.2.010>

Tağıyeva, İ., Hüseynov, F. (2026). Əlilliyi olan uşaqların məktəbəhazırlıq qruplarına cəlb edilməsi: cari vəziyyət və ehtiyaclar. *Azərbaycan məktəbi*. № 1 (714), səh. 9–27. <https://doi.org/10.30546/32898065.2026.01.1001>

Vangrieken, K., Meredith, C., Packer, T., & Kyndt, E. (2017). Teacher communities as a context for professional development: A systematic review. *Teaching and Teacher Education*. <https://doi.org/10.1016/j.tate.2016.10.001>

Xalıqova, N. (2025). Azərbaycanın dövlət ali təhsil müəssisələrində strateji planlaşdırma işinin təşkili. *Azərbaycan məktəbi*. № 2 (711), səh. 20–38. <https://doi.org/10.30546/32898065.2025.2.014>